

SAVET ZA ŠTAMPU
KOMISIJA ZA ŽALBE
Francuska 5/7
11000 Beograd

131 MAR 2016
37/2016

Na osnovu člana 19. *Statuta Saveta za štampu* i člana 3. *Poslovnika o radu Komisije za žalbe*, **Stevan Dojčinović**, glavni i odgovorni urednik *Mreže za istraživanje kriminala i korupcije - KRIK* i **Mreža za istraživanje kriminala i korupcije - KRIK**, MB: 28171552, zajednički, preko punomoćnika advokata Slobodana Kremenjaka iz Beograda, advokata Krune Savović iz Beograda i advokata Miloša Stojkovića iz Beograda, sa sedištem kancelarije u Makedonskoj 30, podnose *Komisiji za žalbe Saveta za štampu* ovu

ŽALBU

Serijom tekstova koji su objavljeni u periodu od 17.03.2016. godine do 21.03.2016. godine u dnevnom listu *Informer*, čiji je glavni i odgovorni urednik Dragan J. Vučićević, grubo je prekršen *Kodeks novinara Srbije* na štetu podnosilaca ove žalbe. Tekstovi su objavljeni u *online* i/ili štampanom izdanju dnevnog lista *Informer*, a u pitanju su sledeći tekstovi:

1. *MAFIJA UDARA NA PORODICU VUČIĆ*, koji je objavljen dana 17.03.2016. godine, a dostupan je na sledećem linku: <http://goo.gl/gN6m67>;
2. *SADO-MAZO FRANCUSKI ŠPIJUN*, koji je objavljen dana 18.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/ICXFFF>;
3. *DOJČINOVIĆ "TERORISTA", NE DAJU MU U RUSIJU*, koji je objavljen dana 19.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/MEDpgQ>;
4. *IZVINITE ŠTO POSTOJIMO*, koji je objavljen dana 21.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/ckAqpB>.

U tekstu *MAFIJA UDARA NA PORODICU VUČIĆ*, uredništvo *Informera* Mrežu za istraživanje kriminala i korupcije - KRIK naziva "samozvanom mrežom za istraživanje kriminala i korupcije", koja sarađuje sa "narko-dilerima, kriminalcima, korumpiranim policajcima i agentima pojedinih stranih službi" i "priprema najprljaviji napad na Aleksandra Vučića i državu". Uredništvo *Informera* potpuno paušalno, neutemeljeno i zlonamerno, istraživanje KRIK-a o nekretninama u vlasništvu Predsednika vlade Aleksandra Vučića i njegove porodice povezuje sa udarom na njega lično i državu, navodeći da je tobožnji cilj KRIK-a da "natera Vučića da odustane i da za premijera predloži nekog drugog",

pozivajući se pritom na *"obaveštene sagovornike njihovog lista"*, koji u svojoj *"analizi"*, objašnjavaju da je KRIK *"procenio da je Vučić najosetljiviji na roditelje, brata i decu"*, te da je ideja KRIK-a da Vučića do kraja izborne kampanje *"izbaci iz takta"*. Tu se uredništvo Informera ne zaustavlja nego prenosi izjavu tobožnjeg izvora iz KRIK-a, koji svedoči o navodnim izlivima besa Urednika KRIK-a Stevana Dojčinovića kada njegovi saradnici *"ne iskopaju prljavštinu o porodici Vučić"*. Informer je u istom tekstu, u svom već poznatom maniru mešanja polu-istina, spinovanja, prećutkivanja i zlonamernih konstrukcija izmislili tobožnju akciju rušenja države i premijera u kojoj učestvuju Stevan Dojčinović, ko-osnivač međunarodnog projekta za istraživanje kriminala i korupcije (eng. *OCCRP -Organized Crime and Corruption Reporting Project*) Endru Saliven i Vojislav Jenić kojeg Informer povezuje sa krivičnim delima. Tu svoju izmišljenu organizaciju nazivaju *"mafijom"* i *"medijsko-političko-tajkunskim reketašima koji planiraju da ruše državu"*, stavljajući pomenutima na teret jako ozbiljna krivična dela. Sve te teške kvalifikacije *"dokazuju"* fotografijom na kojoj se zajedno vide Vojislav Jenić i Stevan Dojčinović, a koji se i na toj fotografiji karakterišu kao *"zaverenici"*.

Tekstom *SADO-MAZO FRANCUSKI ŠPIJUN*, koji je objavljen odmah nakon prvog teksta, Informer ide i korak dalje, i pored stavljanja u kontekst *"zaverenika"* i navodnog špijuna, urednika KRIK-a napada i na ličnom nivou, nazivajući ga *"sado-mazohistom"*, koji *"uživa u bolu"*, prilažući kao potvrdu privatne fotografije u kojima se navodno vidi kako Dojčinovića *"bodu kukama i vezuju za plafon"*.

Uredništvo Informera u spornom tekstu, ponovo bez ikakvih dokaza i uz zlonamerne i sugestivne konstrukcije, Stevana Dojčinovića kvalifikuje kao *"saradnika Francuske obaveštajne službe DSGE"*. Navodne kontakte sa francuskom obaveštajnom službom, Informer vidi kao okolnost koja definitivno *"kompromituje"* Dojčinovića. Nadalje u tekstu se objašnjavaju višegodišnji kontakti sa stranom obaveštajnom službom, a u svojoj *"krimi"* konstrukciji, Informer ide prilično daleko, optužujući Dojčinovića da je Loranu Milou, koga predstavljaju kao *"predstavnik francuske obaveštajne službe"* (iako se radi o tadašnjem Prvom sekretaru Ambasade Francuske, što je diplomaska a ne obaveštajna funkcija) na *"konspirativnim sastancima davao podatke o političko-bezbednosnoj situaciji"* o *"navodnim vezama srpskih tajkuna i političara sa Darkom Šarićem i njegovim kriminalnim klanom"*, a da je, za uzvrat, Milo Dojčinoviću davao *"poverljive informacije o srpskim i crnogorskim političarima i biznismenima"*, odnosno, konkretno *"o sumnjivim poslovima Ivica Tončeva i Miroslava Miškovića"*, koje je on (Dojčinović) kasnije koristio u svojim tekstovima. Uredništvo Informera, potom nastavlja da razvija dalje svoju konstrukciju, navodeći da je Dojčinović po isteku mandata Lorana Miloa *"operativnu vezu preuzeo sa novim predstavnikom DSGE u Srbiji Patrikom Roberom"* (takođe Prvim sekretarom Ambasade Republike Francuske), sa kojim je navodno razmenjivao informacije o Stanku Subotiću – Canetu u tadašnjem ekonomskom savetniku Premijera Vučića Dominiku Štros – Kanu. Informer ide čak i u detalje koji se odnose na *"skremblovani telefon"*, koji Dojčinović navodno treba da koristi *"kada se nađe u opasnoj situaciji"*. Na kraju spornog teksta se navodi i to da je Dojčinović preuzeo gotov novac od Francuza, i da je *"primopredaja"* trebala da bude izvršena u jednom restoranu kod Beograđanke, ali da je, zbog toga što im je konobar *"bio sumnjiv"* to urađeno u jednom haustoru u blizini.

Pored kvalifikacije o navodnoj obaveštajnoj delatnosti Dojčinovića, Informer pokušava da na privatnom planu diskredituje glavnog urednika KRIK-a, navodeći da je sado-mazohista. Naime,

koristeći Dojčinovićeve privatne fotografije, Informer vid meditacije, koji je u svetu poznat pod nazivom suspenzija (eng. *suspension*), kvalifikuje kao sado-mazohizam. Pritom, Informer potpuno pogrešno koristi ove reči povezujući ih u nepoznatu konstrukciju sado-mazohizma, budući da neka osoba može da bude ili sadista (osoba koja voli da muči druge) ili mazohista (koja voli da muči sebe). Bez obzira na to, i pored toga što je Informer izmislio sintagmu sado-mazohizam, izmislio je i navodne "sado-mazohističke seanse" u kojima Dojčinović učestvuje "od 2010. godine, kada je to prvi put probao na sado-mazohističkom skupu u Rijeci". Informer doduše prenosi da Dojčinović i njegovi prijatelji kažu da se radi o suspenziji, koja je nešto između sporta i meditacije. Sa druge strane, Informer ipak sebi daje za pravo da ovaj poznati vid meditacije kvalifikuju kao nešto "prilično bolesno", čime u velikoj meri obmanjuje svoje čitaoce. Tu se ne zaustavlja nego, opet pozivajući se na tobožnji izvor iz KRIK-a (koji čak predstavlja kao dugogodišnjeg najbližeg saradnika urednika KRIK-a), prenosi da je Dojčinovića slikala tadašnja devojka u trenutku kada je praktikovao suspenziju, da je ona te fotografije postavila na društvene mreže, a da je Dojčinović pretio da te fotografije ukloni, jer bi mu, po navodima izvora objavljivanje tih fotografija "uništila novinarsku karijeru", čime je jedan detalj iz privatnog života Dojčinovića, bez ikakvog razloga povezao sa njegovim profesionalnim dostignućima.

Već narednog dana, tekstom *DOJČINOVIĆ "TERORISTA", NE DAJU MU U RUSIJU*, Informer nastavlja napade na Stevana Dojčinovića, ovaj put se, pored kvalifikacija "zaverenika", "mafije", "sado-mazohiste" i "stranog obaveštajca" dodaje i epitet "medijskog teroriste". Naime, opet pozivajući se na "više nezavisnih izvora" i još jednom na fantomski izvor iz KRIK-a, koji ponovo predstavlja kao bliskog saradnika Dojčinovića, Informer navodi da Rusi tvrde da je novinarska mreža OCCRP "samo maska za obaveštajne poslove i rad na podrivanju nacionalnih interesa Ruske Federacije". Ni ovaj put, Informer nijednu objavljenu informaciju nije potkrepio odgovarajućim dokazom. Pritom, nije ni jasno šta bi i moglo da se dokaže, budući da je potpuna nepoznanica šta Informer smatra pod terminom "medijski terorista". Ova zlonamerna konstrukcija, koja opet teži diskvalifikaciji Stevana Dojčinovića, ne postoji nigde u uporednom pravu, teoriji i praksi kao takva. Naime, u pravu Republike Srbije, teroristom se smatra član organizovane grupe, koja je izvršila krivično delo Terorizma iz člana 391 KZ, a pojam medijski terorista se nigde ne pominje, osim posredno u članu 391a, kod krivičnog dela Javno podsticanje na izvršenje terorističkih dela, koje se sastoji u tome da sankcioniše lica koja "javno iznose ili pronose ideje kojima se neposredno ili posredno podstiče na vršenje krivičnog dela Terorizma". U tom smislu, Dojčinović niti je izvršio krivično delo terorizma protiv strane države – Ruske Federacije, niti je u svojim tekstovima pozivao na vršenje tog krivičnog dela. Pritom, Informer svoje tvrdnje dokazuje isključivo tvrdnjama "više nezavisnih izvora" i već pomenutog "sagovornika iz KRIK-a", iako se radi o ozbiljnim inkriminacijama za najteža krivična dela koja mogu da budu potkrepljena isključivo pravnosnažnom sudskom presudom. Pored toga, Informer prećutkuje činjenicu da svakom licu može da bude zabranjen ulazak u bilo koju zemlju, a da to može da bude iz najrazličitijih razloga koji ne moraju da imaju nikakve veze sa podrivanjem poretka strane zemlje. Stavljanjem na teret ozbiljnih krivičnih dela, a bez ikakvih dokaza, Informer se teško ogrešio i o Kodeks i o ustavno pravo na pretpostavku nevinosti, a očigledno je da je jedini cilj ovog teksta je nastavak diskreditacije Urednika KRIK-a i samog KRIK-a.

Na kraju, tekstom *IZVINITE ŠTO POSTOJIMO*, koji je objavljen u formi otvorenog pisma Urednika i vlasnika Informera Dragana J. Vučićevića, a koji je usledio kao reakcija na to što su novinarska i medijska udruženja osudila skandalozno pisanje Informera o KRIK-u i Stevanu Dojčinoviću, ponovo su KRIK i Stevan Dojčinović stavljeni u kontekst nekakve političke akcije koja je usmerena protiv vlasti. Iako je tekst više napadao NUNS i ostala udruženja koja su stala u odbranu Dojčinovića, ni ovaj put KRIK i Stevan Dojčinović nisu pošteđeni. Naime, Vučićević je, između ostalog, naveo i to da priča između njega i Dojčinovića jeste politička, da je on (Dojčinović) protiv Vučića, i da oni (KRIK) pišu protiv Vučića *"smišljaju mu afere, optužuju ga i žele, veoma otvoreno, da ode sa vlasti"*. Vučićević je dodao da on lično želi da Vučić ostane na vlasti i da na tome radi *"svojom glavom i svojim novcem, pošteno zarađenim"*, i da mu je cilj da uđe u motive KRIK-a i da ih *"raskrinka"*, te da *"dokaže da to nije nikakva priča o slobodnom novinarstvu, nego jasna politička akcija, sa jasnim ciljem"*.

II

Uredništvo Informera pre svega potpuno zanemaruje činjenicu da istraživanje o imovini najviših državnih funkcionera predstavlja temu od javnog značaja, za koju javnost ima opravdani interes da bude informisana, te da samo istraživanje, prikupljanje podataka od nadležnih državnih organa, koji bi i inače morali da budu javno dostupni u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, nije nikakva potvrda, a kamoli ne dokaz da se radi o zaveri protiv države i njenih funkcionera. U svom kreiranju zavere, uredništvo Informera se ne libi da kleveće ni urednika i kooznivača međunarodne mreže za izveštavanje povodom kriminala i korupcije Endru Salivena, kome daje epitet nekoga ko *"komanduje iz BIH"* akcijom koja treba da izbací iz takta premijera i prinudi ga da odstupi sa te pozicije. Naravno, Informer prećutkuje u potpunosti prirodu OCCRP kao organizacije koja okuplja istraživačke novinare iz regiona koji izveštavaju o korupciji i organizovanom kriminalu i činjenicu da je Saliven i sam novinar, i to višestruko nagrađivan. Takođe, u svojim konstrukcijama, Informer namerno i uporno novinare stavlja u službu dnevne politike, iako sa tim oni nemaju nikakve veze.

Objavljivanjem privatnih fotografija, za koje Informer kaže da su mu ih dostavili izvori, Informer je grubo narušio privatnost Stevana Dojčinovića, a pored toga je celu discipline suspenzije (vrste meditacije) zlonamerno okvalifikovao nekakvim nepostojećim *"sado-mazohističkim"* ritualom u cilju da Dojčinovića predstavi kao *"bolesnu osobu"*, ali pre svega u želji da ga profesionalno diskredituje.

Pored toga, bez ikakvih dokaza tvrdi da Stevan Dojčinović ima kontakte sa francuskim obaveštajcima, pripadnicima francuske DSGE, iako su i Loran Milo (fra. *Laurent Mullot*) i Patrik Rober (fra. *Patrick Robert*) bili na prvi sekretari Ambasade Republike Francuske, što je diplomatska funkcija, a ne obaveštajna kako Informer pokušava da predstavi.

U pomenutoj seriji tekstova Informer je Dojčinovića nazivao *"zaverenikom"*, *"mafijom"*, *"stranim obaveštajcem"*, *"medijskim teroristom"* i osobom koja ima jasnu političku agendu. Posebno napominjemo da ovi pokušaji diskreditacije postaju prilično učestali, bez obzira o čemu KRIK piše, a gotovo se svaki tekst KRIK-a dovodi u vezu sa napadom na vlast, na njene nosioce i državu, a da se

pritom ne navode nikakvi dokazi za te teške optužbe, a ne preza se ni od toga da se grubo naruši privatnost Urednika KRIK-a. Pored toga, Informer posredno najavljuje da će nastaviti sa napadima u cilju "raskrinkavanja" KRIK-a i Dojčinovića, odnosno da će nastaviti da grubo krši Kodeks novinara Srbije. Sve to šalje jako lošu poruku i nepovratno loše utiče na poštovanje etičkih standarda u novinarstvu.

Ponavljanjem kvalifikacija o političkoj akciji, Informer i njegovo uredništvo pokazuje osnovno nerazumevanje prirode istraživačkog novinarstva, posebno onog koje se odnosi na istraživanje korupcije. Nosioci vlasti, pogotovo oni koji obavljaju najodgovornije funkcije su po prirodi stvari pod lupom istraživačkog novinarstva, i to baš zbog pozicije na kojoj se nalaze. U tom smislu je potpuno irelevantno koja je i kakva osoba premijer, predsednik, ministar ili drugi funkcioner, ali jeste bitno da li se njihova funkcija obavlja u skladu sa zakonom. U pomenutim tekstovima Informera, istraživačko novinarstvo je pomenuto svega nekoliko puta, a, ponavljamo, neobjavljeni tekst o imovini Aleksandra Vučića je poslužio kao povod Informeru da započne seriju, u najmanju ruku neprimerenih napada na KRIK i Stevana Dojčinovića, uključujući tu i teške optužbe, čiji je jedini cilj bila lična i profesionalna diskvalifikacija Stevana Dojčinovića i urušavanje profesionalnog kredibiliteta organizacije KRIK. Odsustvom ikakvog kajanja Informera i najavom da će se nastaviti u istom maniru, ne doprinosi se ni razvoju medijskih sloboda, ni slobodi izražavanja, nego se čak, naprotiv, pokazuje izveštavanje koje je daleko ispod standarda koje je postavio Kodeks novinara Srbije.

Svim citiranim navodima, opremom teksta, ali i ostalim informacijama koje nisu posebno istaknute u ovoj žalbi, najgrublje su prekršene odredbe Kodeksa novinara Srbije i to tačke 1, 2, 3, 4, 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) koje se odnose na sledeće obaveze novinara i urednika:

- obavezu novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije,
- obavezu novinara i urednika da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja,
- obavezu novinara da naznači izvor informacije koju prenosi, a ukoliko izvor ne želi da bude otkriven, novinari i urednici postupaju sa dužnom profesionalnom pažnjom i svojim profesionalnim autoritetom staju iza informacije i odgovaraju za njenu tačnost;
- obavezu novinara da, kada je to neophodno, konsultuje što više izvora i da im omogući da iznesu svoj stav;
- sa novinarstvom nespojivi objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta, glasina.

Zatim, uredništvo Informera je svojim tekstovima prekršilo tačke 1, 3 i 6. Odeljka IV (Odgovornost novinara) koji se odnosi na sledeće obaveze novinara i urednika:

- novinar je, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima. Tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja;
- novinar je dužan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude;
- novinar je dužan da neguje kulturu i etiku javne reči.

Povređene su i tačke 1, 2 i 3. Odeljka V (Novinarska pažnja) kojim je propisano sledeće:

- novinar je obavezan da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom;
- novinar ne sme slepo da veruje izvoru informacija. Novinar mora da vodi računa o tome da izvori informacija često slede svoje interese ili interese društvenih grupa kojima pripadaju i prilagođavaju svoje iskaze tim interesima;
- prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju jednako je njihovom namernom iskrivljivanju ili iznošenju laži;

Prema mišljenju podnosioca ove žalbe, uredništvo *Informera* je postupilo i suprotno tački 3. Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja) kojom je propisano da je novinar dužan da poštuje zahtev izvora informisanja za anonimnošću, ali da je izmišljanje anonimnih izvora težak prekršaj standarda profesionalnog postupanja novinara.

Uredništvo *Informera* je postupilo suprotno tački 1. Odeljka VII (Poštovanje privatnosti), koja propisuje obavezu novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše. Na kraju, po mišljenju podnosioca ove žalbe, prekršene su i odredbe Odeljka VIII (Korišćenje časnih sredstava).

Imajući sve navedeno u vidu, podnosioci ove žalbe predlažu *Komisiji* da, nakon sprovedenog postupka, a shodno članu 15 *Poslovnika o radu Komisije za žalbe*, donese odluku kojom će usvojiti žalbu i naložiti dnevnom listu *Informer* da tu odluku objavi najkasnije u trećem broju od dana dostavljanja odluke, kao i da ukloni sledeće tekstove sa svog internet portala:

1. *MAFIJA UDARA NA PORODICU VUČIĆ*, koji je objavljen dana 17.03.2016. godine, a dostupan je na sledećem linku: <http://goo.gl/gN6m67>;
2. *SADO-MAZO FRANCUSKI ŠPIJUN*, koji je objavljen dana 18.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/lCXFFF>;

3. *DOJČINOVIĆ "TERORISTA", NE DAJU MU U RUSIJU*, koji je objavljen dana 19.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/MEDpgQ>;
4. *IZVINITE ŠTO POSTOJIMO*, koji je objavljen dana 21.03.2016. godine, a dostupan je putem sledećeg linka: <http://goo.gl/ckAqpB>;

ADVOKAT
U Beogradu, 31.03.2016. godine
SLOBODAN KREMNJAK
BEOGRAD, KRALJA MILUTINA 37
TEL. 3612 835
Slobodan Kremenjak, advokat

Za podnosioca žalbe
Kruna Savović
advokat
Beograd, Makedonska 30
Kruna Savović, advokat

Miloš V. Stojković
advokat
Beograd, Makedonska 30
Miloš Stojković, advokat

U prilogu:

- kopije tekstova u dva primerka;
- punomoćje za zastupanje.